

FÒMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICÀ

Preus de suscripció

REUS. . Ptes. 1'50 al mes.

Fora. . . » 4'50 trimestre

Estranger » 9'— »

Número solt 5 céntims

Anuncis segons tarifa

ANY XII

REUS, DIVENDRES 20 D'ABRIL 1917

NÚM. 92

Gran Hotel de Londres

HOTEL DE PRIMER ORDRE

Habitacions amb telèfon urbà i interurbà :: Habitacions amb bany, dutxes telèfon

Novíssim aparell per a SULFATAR

Construit de COURE ROIG

El que reuneix totes les ventatges de senzillesa en el mecanisme, resistència en el material i construcció esmerada

VEURE'L ES ADQUIRIR-LO

Per a proves i detalls al seu constructor

JAUIME SAGARRA, Sant Joan, 12 i 14—REUS

VENDA I ARREGLO DE TOTS ELS SISTEMES

JUDICIS COMPROMETEDORS

La premsa no pot parlar.

Els polítics, sí.

Amb severitat s'impideix a la premsa respiri sobre les qüestions internacionals. La premsa no pot pensar; no pot emetre opinió.

Está bé, está mal, aqueixa imposició del silenci? Està mal, molt mal. Quan se fa callar als orgüens de la opinió, es dona solta a tots els apetits que sols poden ésser continguts en part per la crítica d'aquells. Pero apartant-nos ara del judici què ns mereixi aqueixa mésura del Govern, ens sembla oportú senyalar una anomalía destacadíssima que tots haurán pogut observar. Per què lo que es taxa en els periòdics pot ésser dit per determinades figures de la política? Té major gravetat lo que s'escriu en un periòdic que lo que parli un home que ha governat i que pot governar el país?

Per exemple, el senyor Villanueva, president del Congrés de diputats i fins apuntat per a presidir una situació liberal en les cábades fites a l'entorn de una suposada crisi política, ha manifestat una neutralitat rabiosa, arribant a preferir amences violentes. No sols ha anat el senyor Villanueva contra el Govern, sino que ha anat contra la història. «En 1808 —ha dit— se declará oficialment la guerra a Napoleó; però el poble s'aixecà contra aquella.» Un nen que hagi delletrejat un èpítom d'història podrà demostrar al culte polític riojà que lo succeït fou precisament lo contrari. Pero atenent-nos a lo que vé al cas, el fet es que'l senyor Villanueva ha expressat opinions atrevides, comprometedores, plenes de sa peculiar irascibilitat, que en qualsevol periòdic o haurien sigut taxades sense miraments, de ser portades a la censura, o haurien provocat la suspensió o multa, d'haver sigut insertades sense aquell engorros requisit previ.

Un ministre de l'actual situació, el senyor Burell—a jutjar per les senyes

zing el bovidi i segon està informat de ha arribat a assegurar que un Govern de quién ell formi part no romprà la neutralitat. Aquesta afirmació, companyada d'unques vigoroses protestes que l'apoiaven. I ja, no velant el nom, sino obertament, un personatge que ocupa no res menys que la presidència del Consell d'Estat, declaradament germanòfil, el senyor Cobián, ha fet manifestacions de la major gravetat, que no han tingut més templança que les dels periòdics afectes a Alemanya. Segons el senyor Cobián, qui intentés rompre la neutralitat, a la que anomenà saludable i intangible, seria malvat o boig; el Govern que tal fés cometria una insensatesa, un crim, una traïció a la patria...

Cap d'aquests polítics que parlaren així s'ha oblidat de pintar amb negres colors les desditxas que l'intervenció atrauia sobre Espanya, exterioritzant un profond horror a la guerra, tots oblidaren explicar com i per què aqueix saludable horror no s'ha extés també a l'odiosa i llarguísima guerra hispano-marroquí, que tots han contribuït a encendre i a perpetuar, essent, com és, i com ells mateixos han demostrat que és, un factor de ruïna i de vilipendi d'Espanya.

Nosaltres entenem que les manifestacions dels senyors Villanueva, Burell, Cobián, etc., perjudiquen més a la situació que tot quant els periòdics puguin dir. Romanones ha pretès justificar les seves mides dient que, mentre estava en curs la nota del Govern, Alemanya podia apoientar-se en les paraules de la mateixa premsa espanyola per a restar importància a les nostres reclamacions. Acceptant aquesta justificació, hem d'alegar: «Es que Alemanya no pot trobar el mateix pretext per a no fer cas de quant reclamem en les paraules imprudentes, apassionades, comprometedores, faltes de serenitat i de judici d'homes ministrables, de polítics que gandeixen de la confiança del rei?

Repetim que no ho entenem. Es més: que quan ho volem entendre sentim que ens domina una sensació de fastic irresistible.

LA GUERRA

REUNIONS DEL CONSELL

Avançós en el front occidental, fent al mateix temps més extensa la línia d'atac, que, alcança avui, des del nord de Lens a la Xampanya oriental sense cap discontinuitat.

El parte de Berlín diu que «está desenrotllant una de les majors batalles d'aquesta tremenda guerra, segons dirà més tard l'Historia. I la premsa francesa assegura que la batalla empenyada és la de major extensió que s'ha lluitat des de la del Márne.

Els parts anglesos, referents a la jornada d'ahir, comunicuen que les forces britàniques han pres la granja de Tombois, prop d'Epel, guanyant terreny al nord de l'estació, i han fet progrés en el bosc d'Havreencourt, al nord del poble d'Houzeaucourt.

Els parts de París diuen que els francesos han ampliat la seva acció a l'est de Reims, han atacat les línies alemanyes a Laxarina i a la carretera de Saint Hilaire a Saint Souplet, apoderant-se de totes les primeres posicions en un front d'uns 15 kilòmetres. A sud de Moravillers han conquerit una línia d'altres sòlidament organitzades des de la muntanya Cornillet fins a l'est de Vandesicourt, en un front d'uns 11 kilòmetres, i més a l'est s'han apoderat del poble d'Aubercive i el sortint que als vorans d'aquest poble havien fortificat els alemanys en un extensió de tres kilòmetres.

Vais contraatacs alemanys han fracturat.

En els demés fronts la batalla no se han registrat canvis importants.

VERS EL DESQUICIAMENT.

VGA GENERAL A BERLÍN I EN ALTRES PUNTOS D'ALEMANYA

Un radiograma de Nàpols transmet la següent versió oficial alemanya:

Dr. S. GIL VERNET
METGE-CIRURGIÀ DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.-EX PREPARADOR
ANATÒMIC PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA
CIRURGIA :: Matriu :: VIES URINARIES
Especialitat en la curació de les hernies
Consulta de 6 a 9
BARCELONA. - Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral. - BARCELONA

«El dilluns pel matí sospengueren els obrers de variis establiments de Berlín, de les industries de metalls, fusta i transports, el seu treball.

En les fàbriques de munitions no se sospengué el treball.

A les nou del matí se celebraren diverses reunions populars, on s'exposaren les aspiracions dels obrers. Més tard se formaren alguns grups, que's mantingueren sempre en l'actitud més pacífica.

A Charlottenburg rebé per la tarda l'alcalde major a una Comissió dels delegats obrers de la ciutat,

Per la nit tingué lloc una deliberació de la Comissió obrera berlinesa amb l'alcalde de la ciutat, Wermuth. L'oficina d'alimentació de guerra feu amb aquest motiu declaracions sobre la qüestió alimenticia.

En el curs del dia no hi hagué cap topada amb la policia, no havent-hi necessitat en cap moment d'apelar a les tropes.

En el carrer Unter der Linden fou aclamada, com de costum, pel públic la guardia al fer el relleu.

I altre despatx oficial de Berlín afegeix:

«La vaga general de vintiquatre hores en tot el districte de Berlín sols se realitzà en part, quedant molt per dessota de les esperances dels organitzadors. Prengueren part en ella uns 123.000 obrers, molts d'ells sols per la tarda.

En els carrers, la vida no arribà a interrompre's.

Altres informes de diversos orígens, de Amsterdam, Zurich, Copenhague, Berlín i Basilea confirmen aquelles notícies, encara que varien en quant a l'extensió o importància de la protesta obrera.

Un despatx de Zurich, el més extens que s'ha rebut sobre els successos, diu lo que segueix:

«Comunicuen de Schaffhausen que els vaguistes de Berlín, al tornar del centre de la ciutat als arravals, celebraren mitingue a l'aire lliure, en els quals que's pronunciaren violents discursos, i encara que aquests mitings infringien la llei marcial, la policia no volgué impedir-los ni intervingué per a res.

Per la tarda es formaren de nou manifestacions en els arravals, que emprengueren la marxa en grups convergents vers el centre de la ciutat. La policia formà un cordó al redós del barri central, amb el fi de mantindre als vaguistes allunyats del palau imperial i dels ministeris.

Al trobar-se els vaguistes amb els polítics, intentaren passar endavant i s'entaulà una lluita obstinada per ambdues parts, fins que els polítics desenvainaren els sabres i carregaren vers la multitud, fent-la retrocedir en mig d'una algarada tumultuosa, en la qual resultà

gros nombre de ferits. No obstant, en alguns punts trencaren els vaguistes el cordó de polítics, que tingueren que fugir, i així arribaren al centre de la ciutat, on els disturbis pujaren de punt.

Al tancar la nit, començà la multitut a trencar els vidres dels aparadors, persianes i cristalls, fins que la policia de cavall carrega altre volta als revoltosos, ferint a gran nombre d'ells i perseguint-los fins poc abans de mitja nit, que lograren dispersar-los.

El dilluns pel matí estallà igualment la vaga general a Leipzig, amb manifestacions semblants a les de Berlín, càrregues de la policia i nombrosos ferits, essent un fet curiós i digne d'anotar-se que tant a Berlín com a Leipzig, on se produïren desordres, son dues ciutats en les que els socialistes de la minoria son més nombrosos que els de la majoria, que apoien al Govern.

Els socialistes de la majoria publicaren un manifest calificant la vaga d'antipatriòtica.»

EN BUSCA DE LA PAU

Telegrames de La Haia confirmen que alguns socialistes holandesos, entre ells Trotskaya, han sortit per a Estocolm, a fi d'assistir a la Conferència amb els revolucionaris russos. El Govern alemany els ha ofert especials facilitats per al viatge, que'l faran travessant Alemanya per les vies més ràpides.

I de París comuniquen que variis antimilitaristes intranzigents russos refugiats a Suïça han sigut també autoritzats pel Govern de Berlín per a travessar directament el territori alemany, a pesar de la seva calitat de súbdits d'un país enemic, i marxar als països escandinavos, i d'allí a Rússia.

Commentant els detalls del viatge d'aquests pacifistes per la vía alemanya a Estocolm, diu el periòdic «L'Humanité»:

«Qui son aquests revolucionaris? En primera línia, figuren socialistes del grup de Lenin, quefe de l'extrema esquerra i molt conegut per la seva intranzigència. Lenin ha pronunciat un discurs a Zurich, en el qual presentà a Kersenski, el ministre de Justícia, com un subjecte particularment peligrós, i a Chejizde, socialista també, que presideix el Comitè d'obrers i soldats, com un individu que podria molt bé ser conduct pel camí de la traïció. Els partidaris de Lenin defensen la tesi de l'extrema esquerra, i demanen un armistici immediat.»

La premsa alemanya dedica an aquella campanya molta atenció, i sembla concedir-li gran importància. Baix el títol de «Una nova revolució russa», el periòdic del cote Reventoff ha publicat

fa uns dies una interessant declaració de Lenin contra en Govern provisional.

«Sembla—segueix dient «L'Humanité»—que no és sols la premsa alemanya la que s'interessa en les idees i plans de Lenin, sino també el Govern imperial. ¿Com explicar-se d'altra manera el fet de que hagi autoritzat an aquests revolucionaris per a atravesar Alemanya i marxar a Rússia? Segons s'assegura, ha sigut un conseller federal suís el que ha servit d'intermediari entre aquests grups revolucionaris russos i el ministre alemany a Berna.»

Un despatx de Viena, transmés per radiograma de Pola, diu:

«El ministre de Negocis, comte Czernin, ha dirigit una carta a l'alcalde de Viena, contestant al discurs que aquest pronuncià en l'Ajuntament.

El ministre diu:

«Tinc la convicció de que tota la Monarquia aprova la meva política; i això m'anima a continuar el camí emprès.

El terrible drama de la guerra toca a son fi, que serà una pau honrosa per a la Monarquia, per haver demostrat els pobles d'Austria-Hongria, en una lluita de tres anys, que mai serán vençuts.

Sa forga i grandesa fa oscurs els fets dels herois de l'antigüetat, i l'actual generació continuará vivint en l'Historia, i les venidores parlarán amb respecte i admiració d'aquells que durant la guerra més horrorosa de tots els temps defensaren la Monarquia, assegurant-li per a sempre son desenrotllo.»

Referint-se als comentaris de l'alcalde en l'Ajuntament sobre les declaracions del comte Czernin, el «Fremdenblatt» diu:

«Les declaracions del comte Czernin se completen amb el del discurs de l'alcalde.

Autria Hongria està disposada a la pau, però no forçada per ella.

No vol atentar contra els vitals interessos d'altres nacions; però defensarà fins a la última gota de sang la Monarquia dels Hapsburg.»

RETALLS I COMENTARIS

Paraules, paraules, paraules... Heu's aquí lo que diu «Las Circunstancias» en son nombre d'ahir en ses «Cuatro palabras a FOMENT». Paraules sense sentit, arguments sense llògica.

«Cuatro palabras» que omplen quasi la primera plana del confrare, volguent-s'ensincerar de les propies culpes sense perdonar les agenes. Per als possibilistes nosaltres som uns «desleales» perquè ens hem prestat a combatre la ficció política que representen, pactant una aliança, a la llum del dia, sense abdicar de la nostra personalitat i per un motiu tant poderós com el de lluir a Reus d'un monopoli onerós. Molt més bonic que això, per als possibilistes, i més disculpable, és pastelejar a l'ombra sense fer-ne ostentació pública, sense explicar-ho ni justificar-ho davant del poble, amb els partits més antagònics i pel afany de mando, de domini personal.

Així, *camaradas*, no's dirigeix un poble, una democràcia conscient... Així, únicament pot conduir-se i dirigir-se un remat... I perdoneu el símil que encara que ens tracteu d'idiotes, comprenem el vostre enuig, la tortura del vostre esperit en defensar lo indefensable i vos ho dispensem...

No vol caure el diari possibilista, segons diu, en el «despropósito» de comparar les «cualidades personales» dels senyors Aguadé i Simó; però troba que el primer hauria fet millor alcalde, perquè darrera seu hi havia una «democracia entusiasta y fervorosa» en el seu nomenament de R. O. «Las Circunstancias» en l'impossibilitat de «constatar» mèrits, es despenja amb que l'Artémis és una mena de *D. Pelayo* dels possibilistes, essent en aquest cas, la seva Covadonga, el barri dels gitans. Ho celebrem i ens en alegrem moltíssim i fins a la pròxima...

Continua en sos tretze «Las Circunstancias»: no sab para que se ha substituït al senyor Sardà i s'ha nomenat al senyor Simó. Pus, para que ho deixi de ser el primer i ho passi a ésser el segon. Tableau!

Per l'Orfeó Català amb motiu de ses noces de plata

S'han adherit darrerament a l'Home natge, les entitats següents: Escola Joriana de l'Orfeó Canigó; Orfeó Canetenc; Ajuntament de Masnou; Centre Catòlic de Sant Pau; Esco'a Musical de Ntra. Sra. de Montserrat de Sallent; Orfeó de Castellvell i Vilar; Patronat Obrer Instructiu de Cornellà; Orfeó Patria de Molins de Rei; Escola Videl·la; Orfeó Canarenc d'Alcanar; Secció Orfeònica de Girona; Schola Cantorum de la Catedral de Vic; Casal Català de Sargossa; Esbart Folk-lore de Catalunya; Quartet «Renaixement»; Orfeó Bellmunt de St. Pere de Torelló; Orfeó de Graus; Acadèmia Granados, Cent-

tre Regionalista de Badalona. S'han rebut també lés adhesions: de donya Herminia Vogel, Montserrat Guim, Pietat Renora i Font, don Anselm Domenech, don Antoni Pol, Ramón Guitart, i altres.

Les entitats i particulars que vulguin adherir-s'hi poden dirigir-se a la Comissió organitzadora de l'Homenatge, al Palau de la Música Catalana.

Secció Oficial

Recaudació de Contribucions

ANUNCI

Obrant en poder d'aquesta Oficina Recaudatoria, les cédules personals per al present any de 1917, ho faig públic, deuen advertir als contribuents que queda oberta la recaudació per dit concepte, des del dia d'avui i hores de costum.

Reus 20 d'abril de 1917.—El recaudador, Marián Pérez.

Registre Civil

INSCRIPCIONS DEL DIA 19 ABRIL 1917

NAIXEMENTS

Maciá Nuet Pallejà.

DEFUNCIONS

Dolors Tarragó Artells, 3 anys, Sant Joan, 16.—Joan Monné Grau, 71 anys, Sant Miquel, sense número.—Victoria Robert Puig, 36 anys, Camí Riudoms, 10.—Carme Nieto Navarro, 42 anys, Santa Paula, 10.

MATRIMONIS

Diego Ortiz Sanchez amb Gloria Valverde Acosta.—Tomás Moral Padreny amb Dolores Torrell Font.—Jaume Maccaya Ribera amb Francisca Batlle Vallés.—Joan Francisco Bosqué Grau amb Josepa Nogués Gaudí.

Informació

Escola de Viticultura Enologia de Reus

Observacions Meteorològiques DEL DIA D'AHIR

	Ales 9	Ales 15
Baròmetre corregit a 0°	752.8	752.0
TERMÓMETRE	17.6	
Màxima Obra	17.6	
Mínima Obra	6.7	
PSICRÓMETRE	20.1	
Termòmetre sec	11.8	
Termòmetre humit.	9.1	15.1
Humedat relativa de l'aire	73.6	59.4
Tensió del vapor acús.	7.3	10.6
ANEMÓ-Direcció del vent	N.O.	O
METRÓ-Velocitat del vent	497.	139.
Pluviòmetre	4.8	2.8
Evaoperimetre	Núvol	Ras

* * *

El «Museu de Ciències Naturals de la ciutat de Reus» organitzat per l'Associació Excursionista i situat a l'estatge social d'aquesta ciutat, ha rebut d'En Francesc Clúa, de Tárrega, una important col·lecció de fòssils oligocènics d'aquesta localitat.

Properament la mateixa entitat rebrà donatius del «Museu Geològic de Catalunya» de Barcelona.

El tallador-sastre En. Josep Barrau, que fins fa poc havia sigut encarregat del taller de sastreria de la casa Successors de J. Navàs, ha montat una sastreria en la casa núm. 32 de l'arraval de Santa Agnès, havent ja obert ses portes al públic, al qui es proposa servir amb tot esmer i promptitud.

Desitgem al senyor Barrau moltes prosperitats en el seu negoci.

En el B. O. s'anuncia la vagant de Vallmoll.

Han sigut nomenats mestres interins, de Mirabet, don Ignasi Vilar Simó, i de Benifallet, don Severí Ortiga Torà.

Havent d'adquirir-se els articles d'immediat consum necessaris per a les atencions del Parc d'Intendència de Tarragona, Lleida, Reus i Tortosa, s'anuncia al públic la celebració d'un concurs local que tindrà lloc el dia 4 del mes de maig pròxim, a les onze, en el local que ocupen les oficines del quefe administratiu de la província.

Don Albert Planchón, veí de Barcelona, ha sol·licitat el registre de 86 pertenàncies de mineral de ferro de la mina «Mauricio», sita en el terme municipal de l'Albiol.

El proper diumenge celebrarà al Pradell l'inauguració de l'edifici destinat a escoles públiques, verificant-se també la festa de la Mutualitat Escolar, amb assistència de les primrees autoritats de l'indict poble i de vells professors d'aquesta ciutat.

En la Secció Administrativa de primera ensenyanza s'ha rebut el títol de mestre director de l'escola graduada de nois, de Flix, a favor de don Enric Grau Fontseré.

Avui se vénrai, davant la Comissió mixta de reclutançan, els expedients de revisió i excepcions dels minyons dels pobles de Riudecols, Riudoms, Els, Vilaplana, Vinyds, Arboli, Argetera, Bellmunt, Bisba de Falset, Cabacés, Capçanes i Colldejou.

El dia 7 de mig pròxim s'inaugurarà a Santa Coloma de Queralt les ressòs mensuals de besitar, que com ja diuem se celebrarà el primer dilluns de cada mes.

El conegit escriptor En Juli Vallmitjana, l'aplaudit autor de «Els zin calós», està acabant una obra dramàtica en tres actes, que porta per títol «El Rey Darman», escenes de la vida de gitans en el començ del segle dinou. Aquesta obra serà estrenada per la companyia del notable primer actor senyor Morano.

* * *

Els elements esperantistes d'aquesta ciutat, amb motiu de la mort ocorruda en la ciutat de Varsòvia del metge polac doctor don Lluís Zamenhof, inventor de l'Esperanto, es proposen celebrar un acte necrològic.

* * *

La sessió ordinaria de l'Ajuntament, que correspon a la present setmana se celebrarà de segona convocatoria aquesta nit a l'hora de costum.

* * *

Evitarà V. infections intestinals usant A I G U A I M P E R I A L Farmàcies: Serra, Punyed, Carpa i Benet.—Drogueries: Roca i Ribas, Coix, Epicerie.

* * *

Del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria de Tarragona, hem rebut la Memoria de l'any social de 1916.

Mercès.

Un grup d'estudiants d'ambdós sexes de l'Institut General i Tècnic, acompanyats dels seus professors, durant la setmana pròxima celebrarà una excursió d'estudi a les mines i fàbrica de guix de Vallcarca, Cau Ferrat de Sitges i Escola d'Arts i Oficis de Vilanova i Geltrú.

* * *

MODÈS

Son en bon nombre els socis del Centre de Lectur que concorrerán a la excursió que el proper diumenge celebrarà la Secció Excursionista a la muntanya de Montsant, visitant Ulldeolins, Corruellà i l'ex monestir d'Escaladell.

* * *

Son en bon nombre els socis del Centre de Lectur que concorrerán a la excursió que el proper diumenge celebrarà la Secció Excursionista a la muntanya de Montsant, visitant Ulldeolins, Corruellà i l'ex monestir d'Escaladell.

* * *

El resultat obtingut en la «Qüestació» és el de 851'70 pts.

Gastos

Entregat a la banda La Palma 25'— Una ensenya alusiva a l'acte 5'— Total. 30'—

Producte líquit. 821'70 pts.

Noia. La Comissió de la Premsa ha repartit llistes de suscripció a totes les entitats polítiques i recreatives, de quin resultat donarem compte en son dia, passant el seu producte a engroixir aquesta, que's redactarà com a base, amb les 200 pessetes votades per nostre Excm. Ajuntament.

* * *

El regiment d'infanteria de Luchana, de guarnició a Tarragona, anuncia per al 25 del corrent l'enagenciació en pública subasta d'un mula de rebusig.

* * *

MÀQUINES D'ESCRIURE «SUN» PER 225 PESSETES Esteve Massagué, Sant Llorenç, 8, 3.er

* * *

La Comissió delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ha quedat constituïda en aquesta ciutat en la forma següent:

President, Pere Barrufet; Secretari, Amadeu Ferrater; Tresorer, Josep Jordà; Vocals: Josep Sabater, Esteve Massagué, Cesar Ferrater i Camil Odona.

* * *

Davant de nombrosa concorrença ahí doná sa anunciada conferència en l'Ateu Obrer el prestigiós socialista don Josep Recasens i Mercadé, desenvolellant brillantment el tema «Socialisme científic».

A l'acabar el senyor Recasens fou molt felicitat.

* * *

El quadern d'aquesta setmana de la celebrada biblioteca d'autors catalans «Lectura Popular» publica una col·lecció de poesies del distingit escriptor don Evely Doria Bonapla.

* * *

Gazetilla suplicada:

Els representants de la Premsa local i corresponents de la de províncies, se complauen en testimoniar el seu agrément a la ciutat de Reus pel seu reconegut altruisme en pro del desvalgut.

Aquesta prova d'agraiment la fan extensiva a l'Excm. Sr. Alcalde, als seixos Catedràtics i Alumnes de l'Institut General i Tècnic, al benèmerit institut de la Creu Roja, i a les societats polítiques i recreatives per la seva valiosa cooperació i múltiples facilitats que han prestat a la Premsa per a la realització de la «Qüestació Pública» a favor dels orfes i famílies de les víctimes en l'incendi de la Pirotècnia Gassull, del carrer de Campomanes de nostra ciutat.

Mil plàcens mereixen els individus de la «Banda Municipal», per haver prestat el seu generós concurs al mentat acte, sense cap retribució.

Vagi també nostre agrément a la banda «La Palma» que prengué part en la «Qüestació» cobrant sols vinticinc pessetes; o sigui la mitat de lo que ha guassin cobrat si no s'hagués tractat d'un acte purament benèfic.

Lo mateix fem amb els senyors Fills de Josep Magriñá, duenyos

Institut de Bioteràpia i Laboratori Microbiològic Clínic del Dr. A. FRÍAS
VACUNACI CONTRA LA

RABIA

La vacunació deu començar abans d'haver transcorregut 10 dies
després de la mossegada.

Diagnòstic o revelació experimental de la rabia en els animals causants de les mossegades. Anàlisis bio-normals i patològics.—Arraval baix Jesús, 33. Reus.

Sense aquesta marca
l'aparell NO és un
GRAMÓFON

CATALEGS GRATIS

Companyia del Gramófon - SOCIETAT ANÒNIMA ESPANYOLA

Èxit colosal dels célebres artistes

TITTA RUFO I CARUSSO
en discs marca GRAMÓFONO

De venda: R. PERPINÀ

Carrer Major, 22 - REUS
Despatx: 24, pral.

Dipòsit de Rellogeteria. - Relletges de butxaca i Desperadors des de 2'90 pessetes.

Máquines d'escriure

Smith Premier n.º 10

Completament noves
garantides

Última paraula en màquines d'escriure. El model núm. 10 és l'admiració del món enter. La màquina SMITH PREMIER núm. 10 és la única que's garantitza per deu anys. Qui sigui un bon defensor dels seus interessos, no adquirirà cap màquina d'escriure, sens abans prendre a prova la SMITH PREMIER N.º 10, visible.

AGENT UNIC per a la venda a REUS
FRANCESC FUSTÉ, St. Llorenç, 1, 2.º Tel. 275

Accessoris i cintes per a màquines de tots els sistemes.—Máquines d'escriure d'altres marques reconstruïdes i aparentment noves. A QUALSEVOL PREU

XOCOLATA GARCÍA

L'absoluta pureza dels seus components
acrediten que és la millor

FÀBRICA i DESPATX: carrer Castellar, 12-Reus

CAFÉS DE LES MILLORS PROCEDENCIES, TORRAT DIARIAMENT

Secció Comercial

CANVIS CORRENTS
DONATS PER LA JUNTA SINDICAL
DEL COL·LEGI DE CORREDIORS
DE COMERÇ DE LA PLÀCA
DE REUS

EXTRANGERS
Londres 90 dl. . . operacions diners
Idem xequet.
París idem.
Berlín idem.
Marsella vista.
Hamburg vista.

VALORS LOCALS

	Canvi anterior de operacions	Valor nominal pesetes	Operacions
440	Gas Reusense.	250	—
615	Industrial Harinera.	500	—
625	Banco de Reus de	—	—
500	Descuentos i préstamos.	500	—
25	Obligaciones Electra Reusense.	500	—
200	Companyia Reusense de Tranvías, S.A.	250	—
400	Idem id., Serie B.	500	—
2600	Electra Reusense.	500	—
575	Institut P. Mata.	2500	—
150	Institut P. Mata.	500	—
520	Empresa Hidroeléctrica.	369'50	—
75	Obligaciones Manicomio Reusense.	500	—
	Carburós de Teruel.	500	—
	Pantà de Kiudecanyes.	50	—

(c) Ministerio de Cultura 2005

Ferrocarrils

Servei de trens que regeix des de ler. de juliol de 1915

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilanova; arriba 8'48 m	
» Vilafranca; » 9'38	
» 7'25 » 9'23 e	
» 8'49 » 13'27 m	
» 14'13 » 17'42 c	
» 17'16 » 21'44 o	
» Vilafranca » 20'37	
» 21'25 » 23'28 r	

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 9'23 m	
» 8'33 » 10'36 r	
» 9'20 » 12'47 c	
» 13'00 » 16'15 o	
» 15'23 » 19'24 m	
» 19'49 » 21'53 e	
» 20'50 » 21'34 m	

DE REUS A TARRAGONA

» 12'54 » 13'24	
» 9'56 » 10'30 m	
» 14'30 » 15'00 m	
» 18'80 » 18'35 c	
» 20'50 » 21'34 m	

l'aparell NO es un
GRAMÓFON

CATALEGS GRATIS

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35 arriba 8'10 c

» 12'17 » 12'45 m

» 16'35 » 17'14 m

» 19'25 » 20'03 m

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17 surt 9'27 arriba 10'37 m

» 10'41 » 11'19 » 11'34

» 13'17 » 14'24 » 14'58 c

» 16'30 » 18'57 » 19'47 m

» 19'49 » 21'11 » 21'47 m

» 22'01 » 23'05 e

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13 arriba 7'17 e

» 6'30 surt 7'42 » 8'39 m

» 7'01 » 8'43 » 10'19 m

» 12'17 » 13'II » 14'03 e

» 17'27 » 19'12 » 20'59 m

» 20'14 » 20'48 » 21'20 m

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22 arriba 11'22 c

» 13'35 » 20'50 m

» 17'59 » 22'13 m

» 20'30 » 0'22 m

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30 arriba 9'46 m

» 8'29 » 12'29 m

» 11'56 » 20'17

» 15 » 17'58 c

LÍNIA DE VALÈNCIA

Sorten de Salou per a Valencia

6'11 — (fins a Benicarló) — 9'18 — 11'15

17'07 — (fins a Benicarló) — 0'02.

Arriben a Salou de Valencia

4'19 — 9'17 — (procedent de Benicarló)

15'45 — 18'38.

Companyia Reusense de Tramvies

Servei de trens que regeix des del dia 1 d'abril de 1917

Sortides de Reus: Sortides de Salou

(Arraval Robuster)

Tren n.º 20 a les 7'55 Tren n.º 25 a les 9'15

» 12 » 15 » 16

» 36 » 17 » 18

En els diumenges i dies festius s'expendiran bitllets d'anada i tornada a 0'60 valedors per al retorn per tot el dia de sa expedició i en tots els trens.

MANIFESTACIONS

DEN VILLANUEVA

Acudí el senyor Villanueva aquesta tarda a son despatx de l'presidència del Congrés, on rebé als periodistes i els digué:

Les coses que passen haurán sorprès a votés amb rà, perque a mi també me sorprenden.

Aquest matí he anat al Palau perque al rei li agrada de quan en quan parlar de coses polítiques, i m'he trobat amb que tingué que parlar de crisi, perque hi havia crisi.

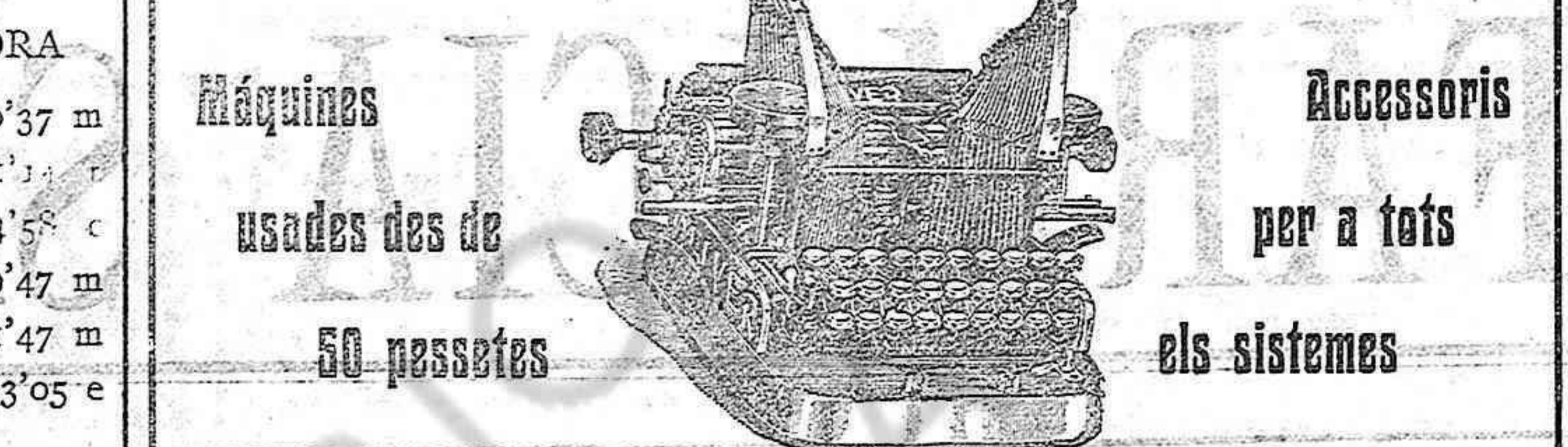
El senyor García Prieto havia sigut cridat a encarregar-se de formar Govern.

— Ens pot dir vosté quelcom del nou Gabinet?

— No està ultimada la llista. Si vull

dir que he ofert al senyor García Prieto

PER 500 i 550 PESSETES
máquines d'escriure de totes les marques

ESTEVE MASSAGUÉ.-Representant
REUS. Carrer de Sant Llorenç, 8, tercer. - REUS

TELEGRAMES

Madrid 19,

Crisi total

Després del Consell de ministres el comte de Romanones entrega al rei una nota i presenta la dimissió del ministeri. - En García Prieto forma gabinet.
ELS NOUS MINISTRES

PARLA EN ROMANONES

ANGLO-ESTATUNIDENS MENSATGE

A les quatre i mitja el comte de Romanones donà avís a la Presidència de que si anaven els periodistes els hi dirien què's traslladaren al domicili del comte.

Immediatament els rebé el comte de Romanones en sa casa i els digué:

He conferenciat amb el senyor García Prieto fins a dos quarts de quatre de la tarda.

En vista de que le meva dimissió fou acceptada, el rei encarregà la formació de Govern al senyor García Prieto. Lo de mes ja ho

EICAS MES SENZILL DE TOS;

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitòries constitueixen un perill serio i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

Pastilles Serra

compostes de balsàmics, antissèptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fadiga que oprimia y dificultava la respiració.

ES VENEN A DOS RALS CAPSA.

LITINOIDES SERRA EL RECONSTITUENT MILLOR

Primer sal litínic fabricada a Espanya per a la obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoides Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és llegista, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capses de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes,
UN PAQUET SOLT: 10 CÉNTIMS.

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofosforina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFÀ el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la matèria gris, aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'imotent.

FARMACIA SERRA - REUS**Nova lámpara estrangera****Lámpara Nitrógen****Dispot 1/2 Watt**

Gran potència lluminosa : Consum veritat : Duració sens rival
DEMANE-LA A TOTS ELS BONS ESTABILMETS
D'ELECTRICITAT i A VOSTRES ELECTRICISTES

Concessionari i depositari per a Espanya i Portugal:

Plutarc Texidó. - Carme, 35. - Barcelona

Per a demandes, dirigir-se a la tenda de material elèctric,
CARME, n.º 35 (prop de les Rambles).—BARCELONA

Representant en aquesta província **JOSEP BALDRICH** Carrer Sant Elies,
2, 2.º, 1.º — REUS

((Bar Americano))

Arraval de Robuster, núm. 26

**ES EL BAR PREDILECTE
DEL PÚBLIC**

CAFÉ PAMPA

EL MÉS AGRADABLE I DIGESTIU

LICORS DE TOTES CLASSES

ESMERAT SERVEI

MAGÍ SOLER
REUS

- Arraval de Santa
Agna, número 80

SERRA

**Abans de comprar cap trajo fixeu-vos
en els aparadors de la**

Sastrería Queralt

La casa millor assortida de Reus

MONTEROLS, 35

Sabó CARAGOL

El millor per a rentar roba

50 CÉNTIMS PASTILLA

DIPÓSIT. Antiga Casa Codér, Plaça de la Constitució, 16

VENDA:

MAGÍ MARTÍ, Llovera, 41
MANUEL VIDAL, plaça de la Sang, 32
ANTON PORQUERAS, Font, 1
DANIEL BARRULL, Estrella, 2
SEBASTIÁ PAMIES, Sol, 13
ANGEL OFICIAL, plaça del Rei
PERE MARTÍ, Raseta de Sales, 12
JOAQUIM LLORENS, Plaça Castell.
TOMÀS HORTONEDA, Portal de Jesús

DECORACIÓ-MOBLES

J. MONTAGUT

Carrer de la Presó, 4 REUS

Fàbrica de Capses de Cartró

ENRIC VIDAL

Carrer del Galió, 4 REUS

DROGUERIA

de H. MARINÉ

Plaça de Prim REUS

Venda d'Espardenyes

DE TOTES CLASSES

Manuel Parisi

Carrer Jesús, REUS

L'Hidràulica Reusense

de EMILI AULES

Extens assortit en mosaics hidràulics
PREUS ECONÒMICS

Cami de Riudoms REUS

NON PLUS ULTRA

Trajos a preus inverossimils

La casa millor assortida en traços per a néns

Portal de Jesús, 1.—REUS

Casa PUJOL

TRAJOS DE LLANA
DES DE 25 PESSETES

Monterols, 37 REUS

JOSEP SOLE

RECAUDER DE REUS Á BARCELONA

Bou de la Plaça Nova, 14
Passig de Gràcia, 62 (Colmado)
Hospital, 4 (Estanc).

REUS
Güell i Mercader, (Hostalots), 22, Cordereria
Arraval Santa Agna, 5

TINTORERIA de

MANUEL CIBIACH

Se renta i tenyeix tota
classe de roba. S'utilitza el planxa elèctric.

Galanes, 7 REUS